

Vastaus Tanja Aidanjuuren ja 18 muun valtuutetun aloitteeseen peruskouluissa puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttöä rajoitettava tai niiden käyttö kiellettävä kokonaan välitunneilla ja siirtymisissä (kvalt)

VD/4856/00.02.00.03/2025

KK/PP/AV/PK/SR

Tanja Aidanjuuri sekä 18 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Peruskouluissa puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttöä rajoitettava tai niiden käyttö kiellettävä kokonaan välitunneilla ja siirtymisissä.

Yleistä

Älylaitteet ovat tuoneet ihmisten elämään monia hyötyjä ja mukavia viihdykkeitä. Teknologisena keksintönä älypuhelin on oiva apuväline tiedon etsimiseen, ajankäytön hallintaan ja viestintään. Samaan aikaan on olemassa yhä kasvavaa näyttöä siitä, että älypuhelimien käytöstä aiheutuu myös haittoja ja riippuvuutta erityisesti lapsille ja nuorille. Laitteilla vietetty aika häiritsee lasten aivojen kehitystä ja on poissa liikkumisesta sekä kasvokkaisuudesta vuorovaikutuksesta. Kytkös nuorten fyysisen kunnon heikkenemiseen ja mielenterveysongelmiin on ilmeinen.

Lasten aivojen kehityksen kannalta ongelman synty on selvää. Otsalohkot, jotka ohjaavat tietoista, harkittua toimintaa ja ovat olennainen osa itsehillintää ja houkutuskestävyyttä, ovat nuorella aikuisella täysin toimintakykyisiä vasta noin 25-vuoden ikäisenä. Teini-ikäisissä nuoret ovat usein myös sosiaalisesti epävarmoja, helposti kaveripiiriin oikkujen ohjattavissa ja kaikenlaisten riippuvuuksien ja sosiaalisen paineen vietävissä. Yhteiskuntana olemme rajoittaneet lasten ja nuorten mahdollisuuksia ostaa energijuomia, tupakkaa tai alkoholia tai pelata uhkapelejä. Sama ajattelu on ulotettava älylaitteiden käyttöön ja koulu on tässä ensiarvoisen tärkeässä asemassa vanhempien tukena.

Älykännykkä on siis hyvä renki, mutta karmea isäntä. Kokonaan niistä ei tarvitse luopua, eikä se olisi mahdollistakaan, mutta on aikuisten vastuulla huolehtia siitä, että lasten kasvu, oppiminen, sosiaalisten taitojen kehitys ja oman käyttäytymisen säätely menevät kasvatusajattelussa etusijalle älylaitteisiin nähden. Peräänkuuluttaisin digivillityksen keskellä myös digiviisautta eli vastuullisuutta keskelle teknologista kehitystä.

Esitys saatiin hyväksytyä eduskunnassa keväällä 2025. Nyt laki mahdollistaa sen, että koulut voivat järjestyssäännöissään kieltää mobiililaitteet koko koulupäivän ajaksi. Luonnollisesti laitteita voisi edelleen käyttää opettajan päätöksellä opetustarkoituksiin, terveyteen liittyvistä syistä tai välttämättömään yhteydenpitoon huoltajan kanssa.

Mielestäni olisi viisasta rajoittaa kännyköiden käyttöä myös välitunneille. Useat verrokkimaamme, kuten Ruotsi, siirtävät jo kohti täyskieltoa koulupäivän aikana. Tätä viestiä on kuultu monilta opettajilta, myös opetushallitus on tullut tälle kannalle.

Opetushallituksen uudet säännöt

Uusissa säännöissä opetushallitus suosittelee, että opetuksen järjestäjät laativat välitunneille, siirtymisiin ja ruokailuun sellaiset järjestyssäännöt, jotka edistävät turvallista opiskeluympäristöä, oppimista ja

keskittymiskykyä, rajoittavat puhelimen häiritsevää käyttöä, edistävät liikunnallista elämäntapaa, tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppimista kasvokkain sekä hyviä ruokailutapoja:

”Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttöä rajoitetaan tai niiden käyttö kielletään kokonaan välitunneilla ja siirtymisissä. Opetushallituksen näkemyksen mukaan puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttö tulisi kieltää kokonaan ruokailussa.”

Tämän aloitteen allekirjoittaneet vaadimme, että kouluissa puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttöä rajoitetaan tai niiden käyttö kielletään kokonaan välitunneilla ja siirtymisissä.”

Kaupunginvaltuusto 16.6.2025 § 38

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite:

- allekirjoitettu Tanja Aidanjuuren ja 18 muun valtuutetun aloite peruskouluissa puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttöä rajoitettava tai niiden käyttö kiellettävä kokonaan välitunneilla ja siirtymisissä

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan suomenkielisen perusopetuksen palvelualue ja ruotsinkielinen palvelualue toteavat vastauksessaan seuraavaa:

Eduskunnan hyväksyttyä uuden mobiililaitelainsäädännön 30.4.2025 Vantaan perusopetuksessa on laadittu yhtenäinen ohjeistus mobiililaitteiden käyttöön ja säilytykseen peruskouluilla. Ohjeistus astui voimaan 1.8.2025, ja sen tavoitteena on tukea oppimista, työrauhaa ja keskittymistä, edistää turvallista ja viihtyisää oppimisympäristöä sekä ohjata vastuulliseen mobiililaitteiden käyttöön. Ohjeistus tukee myös tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppimista kasvokkain sekä liikunnallista elämäntapaa. Samalla huomioidaan oppilaiden yksilölliset tarpeet, kuten terveydelliset syyt ja mobiililaitteen käyttö apuvälineenä.

Lain mukaan oppilaat eivät lähtökohtaisesti saa käyttää mobiililaitteita oppitunneilla ilman opettajan tai rehtorin lupaa. Vantaalla on lisäksi päätetty, että mobiililaitteiden käyttöä rajoitetaan myös ruokailun aikana, koulun tilaisuuksissa ja retkillä. Kouluilla on mahdollisuus järjestyssäännöissään rajoittaa käyttöä myös välitunneilla ja siirtymisissä. Tämä linjaus vastaa Opetushallituksen suositusta, jonka mukaan mobiililaitteiden käyttöä tulisi rajoittaa opetuksettomana aikana, kuten välitunneilla ja siirtymisissä, ja kieltää kokonaan ruokailun aikana.

Vantaalaisissa kouluissa noudatetaan seuraavaa:

- **1.–6. luokkien oppilaat** eivät käytä mobiililaitteita koulupäivän aikana lainkaan.
- **7.–9. luokkien oppilaat** eivät käytä mobiililaitteita oppitunneilla, ruokailussa, koulun tilaisuuksissa tai retkillä. Koulu voi järjestyssäännöissään kieltää käytön myös välitunneilla ja tietyillä alueilla koulussa.

Mobiililaitteiden käyttö on sallittua vain opettajan tai rehtorin luvalla seuraavissa tilanteissa:

- oppimistarkoituksessa
- henkilökohtaiseen terveydenhoitoon

- apuvälineenä esimerkiksi kommunikointiin
- kiireellisten, välttämättömien asioiden hoitoon

Aloitteessa esitettyihin huoliin liittyen todetaan, että Vantaan linjaus mahdollistaa jo tällä hetkellä mobiililaitteiden käytön rajoittamisen myös opetuksettomana aikana. Kuitenkaan täyskielto välitunneilla ja siirtymissä ei ole tällä hetkellä kaupungin kaikkien koulujen yhteinen linjaus, vaan yläkouluilla on mahdollisuus päättää asiasta järjestyssäännöissään. Tämä mahdollistaa joustavan huomioon ottamisen oppilaiden tarpeista ja koulukohtaisista olosuhteista. Välituntiaikaiseen kaupunkitasoiseen täyskieltoon ei Vantaalla siirrytty näin nopealla aikataululla, sillä on tunnistettu lain mukaisten ja arjen sujumisen kannalta järkevien mobiililaitteiden säilytysratkaisujen vaativan tarkempaa harkintaa ja valmistelua.

On myös tunnistettu, että oppilailla on tarve hoitaa koulupäiväänsä liittyviä välttämättömiä asioita Wilma-järjestelmässä koulupäivän aikana. Tähän ja lisäksi esimerkiksi oppilaiden luottamustoimiin liittyvään viestintään tulee rauhassa pohtia muita ratkaisuja kuin mobiililaitteen käyttö koulupäivän aikana. On syytä huomioda myös, että kun tehdään päätöksiä lasten ja nuorten arkeen merkittävästi vaikuttavista seikoista, on syytä osallistaa heidät prosessiin rauhassa ja huolella ja sitä kautta saavuttaa ratkaisu, joka on kaikkien osapuolten arjen kannalta paras mahdollinen, ja johon kaikki voivat sitoutua.

Keskustelu mobiililaitteiden käytöstä jatkuu kuitenkin Vantaan perusopetuksessa edelleen, ja muutokset linjauksiin valmistellaan huolellisesti. Kokemuksia nykytilasta on jo selvitetty. Vantaalla on muutamia kouluja, joissa on 7.-9. -luokkien oppilaita, ja joissa jo toteutuu mobiililaitteiden käytön täyskielto, pois lukien lainsäädännön edellyttämä käyttö oppimistarkoituksessa, apuvälineenä tai terveydenhoitoon. Rehtoreiden arvion mukaan kyseiset koulut eivät halua asiassa perääntyä. Tämän lisäksi useat koulut ovat ilmaisseet halukkuutensa lähteä mobiililaitteiden käytön täyskieltoon tulevaisuudessa. Asian kaupunkitasoisessa linjauksessa kiinnitetään huomiota aiemmin mainittuihin seikkoihin ja tehdään päätökset harkiten, joten asiaa valmistellaan perusopetuksen osalta hyvässä järjestyksessä. Mahdolliset muutokset linjataan kevään 2026 aikana siten, että ne astuvat voimaan 1.8.2026 alkaen.

Vantaan perusopetus jakaa valtuutettujen huolen mobiililaitteiden käytön vaikutuksista lasten ja nuorten hyvinvointiin. Ohjeistuksen tavoitteena on edistää digiviisautta ja vastuullista teknologian käyttöä, jossa kasvatus, oppiminen ja sosiaalisten taitojen kehitys asetetaan etusijalle.

Kaupunginhallitus 15.12.2025 § 17

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Tanja Aidanjuurelle ja 18 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- allekirjoitettu Tanja Aidanjuuren ja 18 muun valtuutetun aloite peruskouluissa puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttöä rajoitettava tai niiden käyttö kiellettävä kokonaan välitunneilla ja siirtymisissä

Täytäntöönpano: Lakiasiat- ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

ruotsinkielisten palveluiden johtaja Anders Vikström, puh. 043 825 7442

opetuspäällikkö Pepita Kaskentaus, puh. 040 720 2962

opetustoimen asiantuntija Päivi Pitkäranta, puh. 050 312 1670

(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)